

Zimbabwe, en l'hora de la veritat

Malgrat les pressions occidentals i les protestes internes, el president de Zimbabwe, Robert Mugabe, ha incrementat les mesures coercitives contra l'oposició i els atacs contra la premsa crítica per garantir la seva reelecció en les eleccions del 9 i 10 de març. Mugabe, en el poder des de la independència del Regne Unit, el 1980, s'enfronta amb el carismàtic sindicalista Morgan Tsvangirai, del Moviment pel Canvi Democràtic (MCD).

Per aconseguir la victòria, tots els mitjans són vàlids, encara que les enquestes pronostiquin una victòria de Tsvangirai. La televisió pública, al servei de la propaganda oficial, no para de difondre un vídeo de mala qualitat d'una cadena australiana, en la qual suposadament Tsvangirai diu que cal "eliminar" Mugabe. El vídeo va ser enregistrat en el curs d'una entrevista del dirigent opositor, el desembre, amb el consultor Ari Ben-Menashe, un exoficial dels serveis secrets israelians que havia treballat pel govern. "Per què han esperat a difondre'l ara, si el delictes va ser comès el desembre", va declarar amb ironia Tsvangirai.

En les zones rurals, els atacs contra els seguidors de l'MCD són freqüents. Segons el Fòrum de Drets Humans de Zimbabwe, el gener d'aquest any van morir setze persones a causa de la violència política. L'MCD assegura que en els dos últims anys han mort 100 dels seus seguidors a mans de la policia o els grups d'excombatents, la força de xoc de Mugabe. La principal víctima ha estat el diputat opositor Abednigo Bhebhe, tirotejat al febrer per un escamot.

Els periodistes no han quedat al marge de la campanya d'intimidació. A mitjan febrer, va deixar el país Basildon Peta, corresponsal del diari britànic *The Independent*, cansat de rebre anònims i viure amb la por al cos. En arribar a Sud-àfrica, Peta va afirmar que havia rebut en el seu domicili uns macabres sobres amb bales a l'interior. Uns dies abans, va ser atacada amb còctels Molotov la seu del diari *The Daily News*, publicat a Bulawayo, la segona ciutat de Zimbabwe.

La legislació, endurida l'últim mes, amenaça la premsa que no s'ha doblegat davant Mugabe, fet que va obrir una esquerda en la monolítica Unió Nacional Africana de Zimbabwe Front Patriòtic (ZANU-FP), una de les dues formacions que va combatre amb armes el racisme blanc d'Ian Smith. L'altre va ser la Unió Popular Africana de Zimbabwe (ZAPU).

En ser aprovada la llei que obliga els periodistes a registrar-se davant el govern, Eddison Zvogbo, un dels fundadors del ZANU, va reaccionar amb vehemència. "És anticonstitucional", va assegurar Zvogbo, un polític molt popular a la província de Masvingo. Un mes abans, el govern havia adoptat una llei que donava amplis poders a la policia per interrompre els actes polítics, de l'oposició, naturalment, si es "posava en perill l'ordre públic". "El president combat en tots els fronts", va proclamar el polític Masipula Shitole, referent a la capacitat de Mugabe d'enfrontar-se al mateix temps contra la Unió Europea, els Estats Units i l'oposició, heterogènia però unida en l'objectiu de desallotjar-lo de la presidència. Amb la UE les relacions s'han deteriorat fins a arribar a les sancions fa dues setmanes, arran de l'expulsió del cap de la missió d'observadors, el diplomàtic suec Pierre Schori. La Unió Europea va decretar un embargament sobre el material militar i va prohibir l'entrada al territori comunitari de vint personalitats del règim, entre ells Mugabe i onze dels seus ministres.

La diplomàcia nord-americana, també crítica envers el règim de Zimbabwe, ha deixat entendre que adoptarà sancions en el cas que les eleccions no siguin lliures. La fermesa europea contrasta amb

l'actitud més prudent dels catorze països de la regió, agrupats en la Comunitat de Desenvolupament de l'Àfrica Austral (SADC). En la cimera de Malawi, els països de la SADC no van adoptar cap mesura contra Mugabe. Això sí, la premsa sud-africana, ben informada, deia que Sud-àfrica, Moçambic i Botswana volien estirar les orelles al president.

Sud-àfrica tem que la negativa de Mugabe a acceptar la derrota o la manipulació de la consulta provoquin l'arribada de milers de refugiats, un fet que agreujaria els problemes econòmics de la potència regional. El creixement de Zimbabwe és negatiu, la inflació supera el 100% anual, la corrupció s'ha estès, sobretot en l'entorn del president, i les inversions són mínimes a causa de la desconfiança dels empresaris, tant nacionals com forans. Les caixes de l'estat estan buides per la mala gestió i l'elevat cost de contingent desplegat a la República Democràtica del Congo, en suport del president, Joseph Kabila.

L'agricultura, un dels sectors més competitius, està a punt d'anar-se'n en orris per la campanya d'ocupació de terres dels grangers blancs que impulsa Mugabe amb l'ajut dels excombatents. En tres anys s'han ocupat milers d'hectàrees de blancs, ja que s'han distribuït les terres entre els camperols negres, un dels principals suports de Mugabe.

L'aliança entre el Moviment pel Canvi Democràtic va quedar palesa en el referèndum de febrer de 2000, quan van aconseguir derrotar la proposta de Mugabe d'ampliar els poders presidencials. Les reformes constitucionals també establien l'expropiació de les terres dels blancs sense cap mena d'indemnització.

Arran del referèndum, Tsvangirai va guanyar protagonisme. En les legislatives del juny del 2000 l'MCD va aconseguir un resultat prometedori: 57 diputats. Gràcies al clientelisme i el frau, el ZANU en va aconseguir 52. El Parlament va continuar dominat pels seguidors de Mugabe perquè el president anomenà 30 diputats. Des del juny del 2000, l'oposició i el govern han preparat unes presidencials que poden jubilar un dels últims dirigents anticolonials africans encara en el poder.

Antoni Castel

El president de Zimbabwe i candidat a la reelecció, Robert Mugabe, i la seva esposa, Grace, envoltats per seguidors del seu partit, el ZANU-FP. La Unió Europea i els Estats Units vigilaran de prop els comicis d'aquest cap de setmana: les maniobres corruptes de Mugabe podrien evitar, una vegada més, l'arribada de l'oposició al poder.

Adéu Mugabe, adéu

Robert Mugabe hauria pactat la seva marxa de Zimbabwe en cas de perdre les eleccions dels dies 9 i 10 de març, segons va informar la ràdio britànica BBC.

L'acord es va formalitzar entre el president de Nigèria, Olusegun Obasanjo, i el líder opositor, Morgan Tsvangirai, durant l'entrevista que van mantenir a la Casa de l'estat, seu de la presidència, a Harare. En la reunió, Tsvangirai va prometre que el deixaria sortir de Zimbabwe "amb dignitat", com es mereix un ex-cap d'estat.

El pacte podria facilitar l'acceptació de Mugabe de la seva derrota perquè tindria garantida la sortida del país sense anar a judici. Vist el precedent de l'ex-president iugoslau Slobodan Milosevic, Mugabe es vol cobrir les esquenes. En alguns sectors opositors es demana amb insistència que Mugabe sigui jutjat per enriquiment il·legal i la repressió contra el moviment de contestació, molt actiu des de fa tres anys.

En les manifestacions de protesta han mort desenes de persones a causa de les càrregues de la policia. Algunes associacions cíviques també reclamen que es jutgi el president per enviar un contingent militar a la República Democràtica del Congo, en auxili de Joseph Kabila. Les associacions cíviques han denunciat els interessos de la família de Mugabe en concessions mineres del Congo, un fet que explicaria el desplegament dels soldats de Zimbabwe.

Les denúncies han estat corroborades per organismes internacionals que han investigat la participació dels contingents estrangers (Angola, Namíbia, Zimbabwe, Rwanda i Uganda) en el saqueig dels recursos minerals del Congo. A. C.